

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Tomáše Rychlého a Mgr. Aleše Sabola v právní věci žalobce: **R. M.**, zastoupený Ing. Jitkou Routkovou, daňovou poradkyní, se sídlem U Bulhara 1611/3, Praha 1, proti žalovanému: **Finanční úřad pro Liberecký kraj**, se sídlem 1. Máje 97, Liberec, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 1. 2018, č. j. 97688/18/2604-00540-506442, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 29. 4. 2019, č. j. 59 Af 9/2018 – 72,

t a k t o :

- I.** Návrh na ustanovení zástupce z řad advokátů pro řízení o kasační stížnosti **s e z a m í t á .**
- II.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- III.** Stěžovateli **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Včas podanou kasační stížností napadl žalobce v záhlaví uvedené usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci, jímž mu bylo odňato přiznané osvobození od soudních poplatků. Při rozhodnutí ve věci vycházel krajský soud z následujícího skutkového stavu.

[2] Žalobci bylo přiznáno osvobození od soudních poplatků usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 2. 5. 2018, č. j. 59 Af 9/2018 – 24. Soud přitom zohlednil, že žalobce měl vyživovací povinnost ke čtyřem nezletilým a jednomu zletilému dítěti a že byl dne 20. 3. 2018 zveřejněn návrh žalobce na oddlužení a v době rozhodování ještě nebylo o úpadku rozhodnuto. Usnesením ze dne 16. 7. 2018, č. j. 59 Af 9/2018 – 42 bylo řízení o žalobě přerušeno s ohledem na otázku předloženou rozšířenému senátu Nejvyššího správního soudu usnesením prvního senátu tohoto soudu ze dne 21. 12. 2017, č. j. 1 Afs 271/2016 – 44. Usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 29. 3. 2019, č. j. 59 Af 9/2018 – 43 pak bylo rozhodnuto o pokračování v řízení, neboť o položené otázce

rozšířený senát Nejvyššího správního soudu již rozhodl. S ohledem na časový odstup pak krajský soud současně s uvedeným usnesením zaslal žalobci i formulář prohlášení o osobních, majetkových a výtěžkových poměrech za účelem nového posouzení podmínek pro osvobození od soudních poplatků.

[3] Formulář žalobce vyplnil, soud však považoval jeho tvrzení o majetkových a výtěžkových poměrech za nevěrohodná, a to z následujících důvodů. Žalobce uvedl, že je finančně závislý na své matce, což blíže nerozvedl a ničím nedoložil. Čestným prohlášením doložil pouze to, že ho podporuje matka jeho dětí částkou 500 Kč měsíčně, nikterak však nespécifikoval své příjmy z podnikání. Žalobce sice v daňovém tvrzení prohlásil, že za poslední zdaňovací období dosáhl ztrátu ve výši 1 837 483 Kč, avšak ničím ji nedoložil. Podle krajského soudu nebylo možné přehlédnout ani to, že žalobce přiznal výhradně majetek evidovaný v katastru nemovitostí, který je zatížen omezením vlastnického práva, současně ovšem uvedl, že měl příjem 240 000 Kč z nájemních bytů. Kromě toho uvedl vyživovací povinnost ke čtyřem dětem a dluhy vůči finančnímu úřadu a zdravotním pojišťovně. Žalobce sice doložil, že má nedoplatek na dani a na pojistném na veřejném zdravotním pojištění, to ovšem neznamená, že mu jeho poměry neumožňují zaplatit soudní poplatek za žalobu.

[4] S přihlédnutím k výše uvedenému měl krajský soud pochybnosti o věrohodnosti jeho tvrzení o příjmech, stejně jako o výdajích. Z prohlášení žalobce není zřejmé, zda a jak splácí tvrzené dluhy. Žalobci je přitom s ohledem na jeho předchozí neúspěšné žádosti o osvobození od soudních poplatků a návrhů na ustanovení zástupce u Nejvyššího správního soudu nepochybně známo, jaké podmínky je třeba splnit pro kladné posouzení žádosti (viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2018, č. j. 7 Afs 378/2018 – 48, či ze dne 10. 4. 2019, č. j. 1 Afs 344/2018 – 42). Krajský soud proto žalobci přiznané osvobození od soudních poplatků odňal.

[5] Kasační stížnost podal žalobce (dále jen stěžovatel) z důvodů, které výslovně nepodřadil žádnému z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s., směřuje-li však proti procesnímu usnesení, není tato skutečnost překážkou pro její projednání. Konkrétně pak stěžovatel namítá, že je rozhodnutí krajského soudu překvapivé, neboť původně mu soud přiznal osvobození od soudních poplatků v podstatě na základě stejných údajů, jaké obsahovalo i jeho poslední prohlášení o osobních a majetkových poměrech. Vadu spatřuje také v tom, že soud pouze obecně tvrdí, že je jeho prohlášení nevěrohodné, nicméně žádné konkrétní indicie potvrzující tuto skutečnost neuvádí. V průběhu řízení soud také soud žádné pochybnosti stěžovateli nesdělil, aby na ně mohl reagovat. Pokud krajský soud cituje obecně usnesení Nejvyššího správního soudu, tak ta nebyla jeho zástupkyní známa a nejsou ani veřejně přístupná na www.nssoud.cz. Naopak výše dluhů svědčí o nemajetnosti stěžovatele.

[6] Současně s podáním kasační stížnosti požádal stěžovatel o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce z řad advokátů pro toto řízení.

[7] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v rozsahu uplatněného stížnostního bodu a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná. Dříve však, než rozhodl o věci samé, zabýval se žádostí stěžovatele o osvobození od soudních poplatků a ustanovení advokáta. Vycházel přitom z usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 – 19, jímž bylo stanoveno, že v případech, kdy je napadeno usnesení krajského soudu o neosvobození od soudních poplatků, nepodléhá řízení o kasační stížnosti poplatkové povinnosti. Zároveň platí, že pro řízení o takovéto kasační stížnosti není podmínkou povinné zastoupení advokátem.

pokračování

[8] V projednávané věci tedy Nejvyšší správní soud vůbec nerozhodoval o žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků za řízení o kasační stížnosti, neboť ten v tomto případě poplatkovou povinností stížen není. Návrh o ustanovení zástupce pak Nejvyšší správní soud zamítl.

[9] Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát.

[10] V projednávané věci je sporné, zda jsou u stěžovatele dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, Nejvyšší správní soud se však nemusel touto otázkou pro účely řízení o kasační stížnosti zabývat, neboť je zřejmé, že ustanovení zástupce stěžovateli není nezbytně třeba k ochraně jeho práv. Jeho kasační stížnost má všechny potřebné náležitosti, je projednatelná a důvody nesouhlasu s rozhodnutím krajského soudu jsou z ní seznatelné, ostatně stěžovatel již v řízení kvalifikovaně zastoupen je svou daňovou poradkyní.

[11] K věci samé pak Nejvyšší správní soud uvádí následující. Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li proto zvláště závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno.

[12] Jak vyplývá z výše uvedeného, je možnost úplného osvobození účastníka od soudních poplatků výjimečným institutem, pro jehož použití musí existovat zvláště závažné důvody. Tyto důvody je účastník, který o osvobození žádá, povinen nejen tvrdit, ale také precizně doložit. Jakým způsobem mají být příjmy, výdaje a jiné majetkové poměry účastníka doloženy, bylo již podrobně rozebráno v usneseních Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2018, č. j. 7 Afs 378/2018 – 48, či ze dne 10. 4. 2019, č. j. 1 Afs 344/2018 – 42, který byl citován krajským soudem v napadeném usnesení a byl vydán v souvisejících věcech stěžovatele, a koneckonců i v řadě předchozích rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, který byl rovněž vydán v jeho věcech (viz usnesení ze dne 11. 3. 2013, č. j. 8 Afs 71/2012 - 84 a č. j. 8 Afs 73/2012 - 68, ze dne 17. 9. 2014, č. j. 7 Afs 77/2014 - 26, ze dne 14. 10. 2014, č. j. 7 As 169/2014 - 14, a ze dne 10. 10. 2016, č. j. 1 Afs 211/2016 -27). Za této situace nepovažuje Nejvyšší správní soud za nutné opakovat znovu vše, co již k tématu prokazování příjmových a majetkových poměrů stěžovatelů ve svých dosavadních rozhodnutích sdělil, a na tato rozhodnutí pro stručnost odkazuje.

[13] S ohledem na výše uvedené pak považuje Nejvyšší správní soud za zjevně nedůvodnou stěžovatelovu námitku, že se jeho zástupkyně nemohla s příslušnou judikaturou tohoto soudu seznámit, neboť bylo jen na něm, aby jí potřebné podklady poskytl. Vzhledem k četnosti rozhodnutí na téma podmínek pro osvobození od soudních poplatků pak Nejvyšší správní soud nepovažuje za důvodnou ani námitku, že je napadené usnesení krajského soudu pro stěžovatele překvapivé. K tomu Nejvyšší správní soud pouze podotýká, že krajský soud v napadeném usnesení podrobně vysvětlil, proč po stěžovateli opětovně požaduje prohlášení o jeho příjmových a majetkových poměrech, proč zaslané prohlášení nepovažuje za věrohodné a co vše by měl stěžovatel v tomto směru ještě doložit. Rozhodnutí krajského soudu je přitom v souladu s výše citovanou judikaturou.

[14] Za uvedené situace nespátřuje Nejvyšší správní soud v napadeném usnesení žádnou vadu, kasační stížnost proto podle ustanovení § 110 odst. 1, *in fine*, s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

[15] Stěžovatel neměl ve věci úspěch, v řízení o této kasační stížnosti byl jediným účastníkem, Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že mu náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 6. září 2019

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu